

APECS BeNeLux

United we stand, divided we fall

De vereniging voor jonge poolonderzoekers (Association of Polar Early Career Scientists, APECS) is een internationale en interdisciplinaire organisatie voor masterstudenten, doctoraatsstudenten, postdoctorale onderzoekers, leerkrachten en iedereen die interesse heeft voor de polen en de cryosfeer. APECS streeft er niet alleen naar om samenwerking tussen onderzoekers te stimuleren maar ook om efficiënte toekomstige leiders in poolonderzoek, onderwijs en outreach te vormen. Om die doelstellingen te bereiken, tracht APECS netwerken te ontwikkelen om ideeën en ervaringen te delen en nieuwe onderzoeksrichtingen en -samenwerkingen op te starten, biedt APECS mogelijkheden voor loopbaanontwikkeling en bevordert APECS onderwijs en outreach als een integrale component van poolonderzoek en stimuleert poolonderzoekers op verschillende manieren. Momenteel heeft APECS bijna 4000 leden in 76 landen wereldwijd. Op een dagdagelijkse basis wordt de organisatie door de directeur en het uitvoerend comité geleid. Zij kunnen verder op ondersteuning rekenen van een raad bestaande uit 26 jonge onderzoekers en ze worden eveneens begeleid door ervaren wetenschappers uit het adviserend comité.

Compilatie van de kerngroep die regelmatig samenkomt.

Antarctica Day I december 2011 © Ines Tavernier

Ook op nationaal niveau werden verschillende APECS-comités opgericht. Een van deze nationale comités is APECS Belgium, gesticht op 1 december 2011, in de geest van 'Antarctica Day' en als voortzetting van het eerder opgerichte Youth Steering Committee. Om de ondertekening van het Antarctisch Verdrag door twaalf naties op 1 december 1959 te vieren en te herdenken, vinden op Antarctica Day jaarlijks wereldwijd verschillende activiteiten plaats. Op deze dag ontmoetten verschillende Belgische onderzoekers elkaar. Tijdens deze bijeenkomst werd een keynote presentatie over

het Antarctisch Verdrag gegeven door milieujurist Hendrik Schoukens (Universiteit Gent), alsook korte posterpresentaties door andere deelnemers. Deze dag leidde tot de vorming van een kerngroep van APECS Belgium. Jonge onderzoekers leerden elkaar en elkaars onderzoek kennen en konden praten in een informele atmosfeer. Vanaf dan ontmoet de kerngroep, bestaande uit Anton Van de Putte (biodiversity.aq), Ines Tavernier, Dagmar Obbels, Francesca Pasotti, Freija Hauquier, Hendrik Schoukens (Universiteit Gent), Marie Dierckx, Denis Callens, Morgane Philippe (Vrije Universiteit Brussel), Marie-Jose Mano en Pedro De Carvalho Maalouf (Université de Liège) elkaar regelmatig op het Federaal Wetenschapsbeleid om toekomstige evenementen te bespreken. Vorig jaar bezocht de groep het New Belgica-project (Boom, België). Dit sociaal project, geleid door Eddy Steur, biedt een timmermansopleiding voor langdurig werklozen door hen een vormreplica te laten bouwen van de Belgica, het onderzoeksschip waarmee Adrien de Gerlache naar Antarctica zeilde en er overwinterde op het einde van de 19de eeuw. Het team van Adrien de Gerlache was het eerste om een volledig jaar wetenschappelijke waarnemingen op Antarctica te doen. Na deze wetenschappelijke expeditie werd de Belgica voor andere doeleinden gebruikt en zink uiteindelijk tijdens de Tweede Wereldoorlog voor de kust van Noorwegen onder onduidelijke omstandigheden. De vormreplica zal in overeenstemming met de moderne maritieme standaarden gebouwd worden en zal eveneens een educatieve component hebben aangezien het schip de wereld rond zal zeilen om mensen te informeren over de klimaatverandering en de historische rol van pioniers zoals Adrien de Gerlache.

© Anton Van de Putte

De BeNeLux groep

En het ene leidt tot het andere. De toevallige ontmoeting van afgevaardigden van België (Ines Tavernier), Nederland (Frigga Kruse) en Luxemburg (Tania Gibéryen) op de internationale pooljaarconferentie in het Canadese Montréal (april 2012) deed het idee ontstaan om APECS BeNeLux op te richten. De basisgedachte die tot het idee leidde was: waarom zouden jonge poolonderzoekers uit buurlanden niet nauwer samenwerken? Eendracht maakt macht. Dit resulteerde in het eerste (twee)jaarlijkse APECS BeNeLux-symposium in Gent op 11 en 12 oktober 2012 dat werd georganiseerd door de APECS Belgium-kerngroep. Nationale en internationale keynote sprekers werden uitgenodigd: dr. Frank Pattyn (glacioloog en ijskapmodelleerder aan de Vrije Universiteit Brussel), dr. Renuka Badhe (Scientific Committee on Antarctic Research - SCAR), dr. Pete Convey (terrestrisch ecooloog bij de British Antarctic Survey - BAS) en dr. José Xavier (marien bioloog aan de Universiteit van Coimbra (Portugal) en de British Antarctic Survey). Naast deze sprekers presenteerden ook 12 jonge onderzoekers hun werk. Een van de presentaties werd gegeven door Wim Van Buggenhout, een leerkracht uit het middelbaar onderwijs. Hij sprak over zijn verschillende projecten waarmee hij zijn studenten inspireert en hen enthousiast maakt voor wetenschap, het klimaat en de polen. Een sterkere band tussen wetenschappers en leerkrachten is immers cruciaal om studenten aan te moedigen en te motiveren, zij vormen tenslotte de nieuwe generatie wetenschappers. Op de tweede dag van het symposium werden vier workshops gegeven: presentatievaardigheden, niet-academische carrières, omgaan met de media en het schrijven van onderzoeksvoorstellen. Deze vaardigheden verwerf je meestal niet aan de universiteit en werden hier gegeven door de ervaren keynote sprekers samen met andere uitgenodigde experts zoals journalisten Manu Sinjan en Jos Van Hemelrijck, en David Cox en Martine Vanderstraeten van het Federaal Wetenschapsbeleid. Om het ijs te breken tussen jonge wetenschappers en ervaren onderzoekers werden ook succesvolle sociale activiteiten georganiseerd, op de conferentie zelf en in het historische centrum van Gent.

© Anton Van de Putte

Nu België gastland is voor de Antarctic Treaty Consultative Meeting (ATCM) in Brussel van 20 tot en met 29 mei 2013, voelt APECS Belgium dat het tijd is om publieke aandacht te krijgen voor de polen, hun bescherming, de historische rol van België in het wetenschappelijk onderzoek op Antarctica, het belang van het huidige onderzoek en de klimaatverandering. Hiervoor plannen we een evenement in het weekend van 25 en 26 mei dat zal bestaan uit een wetenschapskermis (experimenten), lezingen en documentaires en dat open zal staan voor iedereen die in de polen geïnteresseerd is. In het bijzonder zal dit gratis evenement gericht zijn op families, studenten en leerkrachten. APECS Belgium zorgt voor de logistieke ondersteuning en het organisatorische deel van het evenement en rekent op zijn contacten en partners om de experimenten te doen tijdens het weekend. Uitgenodigde ervaren sprekers zullen verschillende lezingen geven, zowel over Antarctica als Arctica en deze zullen geschikt zijn voor verschillende leeftijdsgroepen. We hopen hiermee eveneens beleidsmensen die aanwezig zullen zijn op de ATCM aan te trekken. Dit evenement wordt erkend en ondersteund door SCAR (Scientific Committee on Antarctic Research), IASC (International Arctic Scientific Committee), de Belgische Antarctische Archieven, het New Belgica-project, APECS internationaal, en het Federaal Wetenschapsbeleid. Met deze actie hopen jonge Belgische onderzoekers hun enthousiasme voor de polen door te geven aan een breder publiek en bewustzijn op te wekken voor de omgevingsveranderingen die daar aan een zorgwekkende snelheid plaatsvinden.

Bezoek aan de New Belgica- werf.

© Ines Tavernier

De auteurs

Ines Tavernier is coördinator van het consortium Marine@UGent aan de Universiteit Gent. Dagmar Obbels is onderzoeker aan de Research Unit Protistologie en Aquatische Ecologie van de Universiteit Gent. Anton Van de Putte is coördinator van het Antarctic Biodiversity Information Facility (AntaBIF). Hun bijdrage publiceren ze namens APECS Belgium.

